

METODERAPPORT SKUP 2010

Det islamske nettverk

Nilas Johnsen, Andreas Arnseth
og Frank Haugsbø

Av Nilas Johnsen, Frank Haugsbø og Andreas Arnseth

Publiserte artikler:

- - Rekrutterer etniske nordmenn til omstridt islam, 10.06.2010, Verdens Gang
- Uønsket i moskeene, 10.06.2010, Verdens Gang
- "De har tatt religionen min og bruker den på en måte som skremmer meg", 10.06.2010, Verdens Gang
- Sponset av mobilselskap, 10.06.2010, Verdens Gang
- - Vil renvaske islams navn, 19.06.2010, Verdens Gang
- Varslet PST om trusler, 17.06.2010, Verdens Gang
- Nekter utleie til Islam Net, 19.06.2010, Verdens Gang
- "Det er å følge profetens eksempel å bære skjegg, 11.06.2010, Verdens Gang

Verdens Gang, Akersgata 55, 0180 Oslo
Pb. 1185 Sentrum, 0107 Oslo

Nilas Johnsen: nilas.johnsen@vg.no / 99626463

Frank Haugsbø: frank.haugsbø@vg.no / 90548992

Andreas Arnseth: andreas.arnseth@vg.no / 90787461

Innledende research

VG begynte i februar 2010 arbeidet med serien "Nye Norge", om hvordan integrering og innvandring endrer og påvirker Norge. De første artiklene i serien ble publisert i VG papir og på VG Nett lørdag 5. juni og serien fortsatte gjennom juli og august. Serien satte dagsorden og skapte debatt ved å fokusere på en rekke utfordringer, problemstillinger og temaer knyttet til integrering og innvandring. Ett av temaene VG fokuserte på i "Nye Norge"-serien var ekstrem islam i Norge.

Vi startet vår research rett i bakkant av demonstrasjonen mot Dagbladets trykking av Mohammed-karikaturene, og fokuset som fulgte på blant annet Mohyelden Mohammads og Irfan Bhattis uttalelser. VG ønsket å gå skrittet lenger enn å fokusere på ytterliggående uttalelser fra disse enkeltpersonene, og se hvilke strømninger som lå under når så mange unge, norske muslimer sluttet opp om denne demonstrasjonen, til tross for at det etablerte moskémiljøet, med Islamsk Råd i spissen, advarte mot å delta.

Gjennom høsten 2009 hadde også venstrepolitiker Abid Q. Rajas dialogmøter satt islam i Norge på dagsorden, og også her hadde det kommet klart fram at det var en voksende gruppe med unge, norske muslimer som ble dratt mot en meget konservativ tolkning av islam.

I den begynnende researchen med dette temaet, gjennom samtaler med forskere og eksperter som Kari Vogt og Lena Larsen, sentrale personer i det muslimske miljøet som Basim Ghozlan i det Islamske Forbund og Shoab Sultan i Islamsk Råd Norge, og med profilerte muslimske politikere som Abid Q. Raja og Akhtar Chaudhry, kom det fram en klar bekymring over den retningen innen islam som mange unge, norske muslimer ble dratt mot.

Denne retningen kalles "nyfundamentalistisk" av religionsforskere, og innebærer at man vender seg mot en streng bokstavtolkning av Koranen, Shariah og Hadith (beretningene om profetens eksempel). Litt enklere kan man kalle det en konservativ, islamsk vekkelsebølge.

Bekymringen kildene uttrykte var at denne bølgen innebar at man vendte seg mot en versjon av islam som dro innvandrerdømme lenger vekk fra storsamfunnet, og at dette hindret integrering. VG ville kartlegge og vise fram hvilke miljøer som fremmet ekstreme tolkninger av islam i Norge.

Vekkelsesbølgen

Etter innledende research gjennom møter med de mer etablerte kildene nevnt over, hadde VG en rekke møter med unge, norske muslimer som betegner seg selv som "konservative muslimer". Disse kom vi i kontakt med gjennom ulike grupper som var aktive i nettdiskusjoner i etterkant av Mohammed-demonstrasjonene og som ofte deltok i mer generelle diskusjoner på nettet (blant annet på islam.no). Vi oppsøkte også bønnemøter i den arabiske moskeen Rabita, og moskeen på Holmlia. Begge har svært aktive ungdomsgrupper.

Vi møtte flere unge lederskikkelser innen disse miljøene. De hadde deltatt offentlig ved å skrive blogginnlegg og arrangere diskusjonsmøter, men etter å ha truffet dem flere ganger til lange samtaler, ønsket ingen å la seg intervjuer åpent av VG. Kort oppsummert fortalte de:

- Deres sterke forhold til sin tro var ikke noe direkte resultat av å føle seg utstøtt av det norske samfunnet, men de følte alle at muslimer ble mistenkeliggjort av storsamfunnet.
- Mohammed-demonstrasjonene hadde samlet unge muslimer grunnet sinnet mot det de oppfattet som svært krenkende karikaturer, men det var ingen samlet bevegelse eller organisasjon som hadde tatt styringen.
- De ønsket å skille seg ut fra norske verdier ved tradisjonell klesdrakt, bruk av hijab, skjegg, etc, men ønsket ikke noe politisk skille fra storsamfunnet. Enten deltok de aktivt i norsk arbeidsliv, eller studerte med mål om å komme i jobb.
- Betegnende for "vekkelsesbølgen" var at man forfektet konservative eller ekstreme religiøse tolkninger, men ikke hadde en politisk agenda - altså var det ikke snakk om islamister (islamister ønsker at islam også skal styre det politiske liv).
- De tolket sin religion og sin livsførsel som mer konservativ enn sine foreldre som hadde flyttet til Norge. Deres identitet var sterkere knyttet til å være ung og muslim enn ung og med innvandrerbakgrunn. De var alle svært aktive innen islamsk misjon og indremisjon - Da'Wah.

Islam Net

Kildemøtene om vekkelsesbølgen ga altså lite utbytte på trykk, men gjorde det enda mer klart at det var en interessant samfunnsutvikling på gang. En utvikling som var langt bredere og påvirket langt flere enn man fikk inntrykk av ved det ensidige fokuset på de mest ytterliggående enkeltpersonene, nemlig Mohyelden Mohammad og Irfan Bhatti, som hadde fått mest oppmerksomhet rett etter Mohammed-demonstrasjonene.

Gjennom Facebook var flere av kildene vi møtte kjent med både Mohammad og Bhatti, men de understreket at ingen av disse hadde noen sentral rolle. En av nettsidene der mange av diskusjonene pågikk var nettsiden til Islam Net på Facebook. Foreningen ble av flere omtalt som ledende innen det man kan kalle vekkelsesbølgen blant unge muslimer.

Også de mer etablerte, åpne kildene, som forskere og muslimske talsmenn, hadde tatt opp foreningen Islam Net. Blant disse kildene uttrykte flere bekymring knyttet til det syn foreningen forfektet. Islam Net hadde gjennom sporadiske nyhetssaker blitt omtalt de to foregående årene, etter at foredragsholdere de hadde kalt inn hadde gitt uttrykk for svært radikale syn på blant annet terrorangrepet på USA 11. september 2001. Men foreningen var aldri blitt gjenstand for noen dypere journalistisk undersøkelse. Fra slutten av mars ble derfor foreningen Islam Net et hovedspor for VGs research.

Rett før påsken 2010 reklamerte Islam Nets egne nettsider for to arrangementer som var av særlig interesse for VG: En konvertittskole for nyomvendte muslimer, og en større konferanse om islam kalt Scandinavia Peace Conference. VG kontaktet Konvertittskolen og søkte om å få delta, og fikk til svar at vi som journalister ikke var velkomne. Under konferansen i påsken fikk man ikke åpent dekke arrangementet - dette skulle Islam Net selv ha enerett på.

Fredskonferanse med radikalt budskap

Vi begynte med å kartlegge arrangementet "Scandinavia Peace Conference", beskrevet som en stor suksess på Islam Nets sider. Mye av innholdet fra foredragene der var lagt ut via linker til YouTube. Gjennom kilder i flere islamske miljøer i Oslo, kom vi også i kontakt med deltagere på konferansen, som anonymt fortalte om hva som hadde vært tema. Våre kilder hadde også deltatt på en rekke andre kurs og konferanser i regi av foreningen. Dette er unge muslimer som selv har reagert på det til dels radikale innholdet og den meget fundamentalistiske tolkningen av islam som foreningen sprer.

Flere av foredragsholderne til Islam Net er svært kontroversielle. De står alle for meget konservative og omstridte tolkninger av islam. De forefektet synspunkter som må kunne sies å være *ekstreme*, ikke i betydningen voldelige, men i betydningen norsk ordbok bruker, nemlig *ytterliggående*.

Til "Scandinavia Peace Conference" og andre konferanser Islam Net hadde arrangert tidligere, hadde de hentet inn sine utenlandske "ideologer" (en betegnelse foreningen selv bruker). Dette er noe av det VG avdekket om Islam Nets ideologer:

- Foredragsholdere som imam Zakander Madni har på møter i regi av Islam Net hevdet at terrorangrepet mot New York 11. september var en amerikansk-jødisk konspirasjon. Flere av foreningens andre ideologer, deriblant Sheikh Hussain Yee og hovedideolog Zakir Naik, har gjentatte ganger hevdet det samme.
- Sheikh Hussain Yee sa på Islam Nets store konferanse i påsken 2010 at menn har en rett til å slå sin kone, forutsatt at man ikke påfører henne synlig fysiske skader. Man kunne "displinere" sin kone basert på kjærlighet, slik man gjør med barn, argumenterte Yee under besøket i Oslo.
- Foredragsholderne til Islam Net, som Zakir Naik, har tatt til orde for at frafall fra islam bør straffes med døden, og at homofili er en dødssynd. Foredragsholder Abdurraheem Green har på foredrag i Oslo forsvart muslimske menns rett til å gifte seg med flere koner.
- En rekke av foredragsholderne er under konstant overvåkning av ulike sikkerhetstjenester verden rundt. Den britiske konvertitten Abdurraheem Green ble nektet innreise til Australia på grunn av en mistenkt tilkobling til en arrestert terrorist. Green beskyldes også for å oppfordre muslimer til å dø i "hellig krig".
- Islam Nets hovedideolog Zakir Naik ble i august 2010 nektet innreise til Storbritannia fordi innenriksministeriet mente hans "uakseptable uttalelser" kunne øke fare for terror og vold. PST bekreftet overfor VG at også de er kjent med disse omstridte ideologene.
- Flere av Islam Nets ideologer er tilknyttet et verdensomspennende nettverk som jobber for å spre de meget omstridte tolkningene av islam til hovedideolog Zakir Naik, gjennom hans publiseringer på internett via det omstridte "Peace TV".

Kostbare møter

Islam Net var organisert i to undergrupper. Organisasjonen var registrert i Brønnøysundregistrene som Det Islamske Nettverk - Islam Net. Her stod Islam Net som en forening - og var dermed unntatt regnskapsplikt. Flertallet av aktivitetene ble arrangert på Høgskolen i Oslo (HiO), gjennom studentgrenen av foreningen, men Islam Net hadde ikke mottatt støtte som studentorganisasjon, og hadde dermed heller ikke levert regnskap til HiO. Både den landsdekkende foreningen Islam Net, og studentorganisasjonen på HiO med samme navn, ble ledet av den norskfødte 22-åringen og ingeniørstudenten Fahad Qureshi.

Siden foreningen var unntatt regnskapsplikt, var det vanskelig å anslå hva den hadde brukt på sine konferanser og møter. Fra Sentrum Scene, der "Scandinavia Peace Conference" ble holdt, fikk vi opplyst at minsteprisen på å leie der i tre dager var 75.000 kroner.

Mobilselskapet Lebara, som er en del av Network Norway konsernet, hadde hatt egen stand under konferansen, fikk VG fortalt av en som hadde deltatt. Konfrontert med VGs opplysninger, bekreftet Lebara at de var sponsor for konferansen og hadde bidratt med 20.000 kroner. Mobilselskapet anslo de totale utgiftene til 200.000 kroner.

I tillegg fikk VG fra flere kilder opplyst at Islam Net selv dekket alle utgiftene ved å fly sine omstridte ideologer til Norge. At reise, kost og losji ble dekket av Islam Net ble også bekreftet av en de utenlandske foredragsholderne på konferansen i en e-post til VG.

Fra en deltaker fikk VG beskrevet at samtlige som var innom ble oppfordret til å betale støtte til foreningen, og at det var flere håndholdte betalingsterminaler der man kunne betale "kollekt" med kort. Islam Net organiserte også en egen innsamlingsmiddag der norske, muslimske forretningsmenn fikk møte foreningens ideologer, fikk VG opplyst. Den private innsamlingsmiddagen ble bekreftet av Lebara, som understreket at selskapet ikke deltok.

Islam Nets side på Facebook hadde over 5000 medlemmer, og foreningen oppga selv at de på under to år hadde fått tusen betalende medlemmer. Dette var altså en forening i rask vekst, drevet av unge, norske muslimer. Islam Net frontet ideologer som forfektet ekstreme tolkninger av islam, og hadde økonomiske og organisatoriske muskler til å gjennomføre en tre dagers internasjonal konferanse i Oslo. Og foreningen var nesten ikke omtalt.

Hemmelig konvertittskole

VG kontaktet leder i Islam Net, Fahad Qureshi, på telefon i slutten av april. Vi klargjorde at vi ønsket en mest mulig åpen dialog der foreningen selv ga sin versjon. Leder Fahad Qureshi satte da en rekke krav for å la seg intervju: Han skulle få alle spørsmål skriftlig på forhånd, og han skulle få full gjennomlesning av hele artikkelen, ikke bare egne sitater, i etterkant. Han krevde i praksis full redigeringsrett, da han satte som krav at hvis han ikke likte vinklingen på andre deler av saken, eller ikke ville bli sitert sammen med andre kilder, så skulle han få trekke hele intervjuet. Under sterkt tvil, godtok vi kravene.

Islam Net annonserte på sine nettstedet for det foreningen kalte en "Konvertittskole". Fra en kilde med inngående kjennskap, men som ønsket å være anonym, fikk VG beskrevet dette som et innføringskurs i islam for nyomvendte, norske muslimer. VG fikk bekreftet fra moskeen Islamic Cultural Centre (ICC) på Grønland i Oslo at Islam Net fikk låne et rom der til konvertittundervisningen. Som forklart over, hadde VG tidligere søkt om å få delta, og blitt avvist. Vi ønsket å spørre Qureshi om hva slags undervisning de nyomvendte muslimene fikk, og om den var i tråd med de meget omstridte tolkningene foreningens ideologer stod for.

Vi hadde også spørsmål om de ytterliggående uttalelsene fra foreningens foredragsholdere under konferansen i påsken og ved tidligere kurs. Men vi stilte også en rekke åpne spørsmål som ville gi både foreningen og Qureshi selv mulighet til å gi sin versjon om sin tro, sine mål og sitt virke. Dette ble sendt Qureshi i en e-post den 30. april.

1. mai fikk VG svar fra Qureshi om at han ville gi intervjuet forutsatt at han fikk en skriftlig kontrakt på at han skulle få godkjenne hele artikkelen, ikke bare sine egne sitater. Han satte også ytterligere et krav: **Nemlig at VG ikke på noe vis kunne omtale at Islam Net drev en konvertittskole.**

På telefon rett etterpå forklarte VG at vi ikke kunne godta at Qureshi la føringer på hvilke deler ved foreningens aktiviteter VG omtalte. VG forklarte at Islam Net selv hadde offentliggjort Konvertittskolen på sine nettstedet, og at vi dermed ikke kunne unnlate å omtale at de drev en slik skole. Vi gjorde det også helt klart at det ikke ville være snakk om å skrive om enkeltelever ved kurset, all den tid de ikke ønsket det, men kun å omtale det faktum at foreningen drev en slik skole.

Men Qureshi sa nei, og gjorde det da klart på telefon at han ikke ønsket å benytte seg av tilsvarsretten på noen av VGs øvrige spørsmål. I en e-post tilbød VG da Qureshi å lage to adskilte artikler: En der han svarte på de spørsmål han selv ville godta, og ble gjengitt ord for ord, og en adskilt sak der vi omtalte foreningen og lot andre kilder kommentere den. Men heller ikke en slik løsning kunne han godta. **"Hvis du absolutt skal skrive om kurset vi har for de nye muslimene, ønsker jeg ikke å stille opp for intervju"**, skrev Qureshi i en e-post til VG den 3. mai.

Konflikt på høgskolen

Under VGs research kom det fram at flere elever, både muslimer og ikke-muslimer, ved Høgskolen i Oslo (HiO) hadde reagert på det de oppfattet som misjonspress fra Islam Net. Dette fikk VG utdypet fra en muslimsk elev som en stund hadde deltatt på Islam Nets kurs.

Islam Nets kurs på HiO var også blitt et tema mellom foreningen og Studentparlamentet ved Høgskolen. VG var derfor i kontakt både med rektor Sidsel Østberg og lederen for Studentparlamentet ved Høgskolen i Oslo, Eirik Yven. 27. april sendte VG en e-post til rektor Sidsel Østberg der det ble orientert om at vi arbeidet med en større serie om integrering og at vi i den forbindelse drev undersøkende journalistikk mot Islam Net.

Rektor Østberg svarte blant annet: - **Noe av det som foregår i Islams netts navn oppfatter vi som uforenlig med en studentforening. Studentparlamentet ved Hio har, i samarbeid med ledelsen, grepet fatt i dette for å rydde opp.**

Rektor Østberg bekreftet overfor VG at enkeltelever hadde tatt opp det de følte som pågående oppførsel fra Islam Net, og hun gjorde det klart at man ikke ville tillate misjonering på skolens uteområde.

- **Det gjelder studenter som har fått sterke oppfordringer om å gå på møter, og som har følt det svært ubehagelig. Slikt press vil ikke bli akseptert, og det har jeg snakket med IslamNet om,** skrev rektoren.

Hun sa videre at omtalen av Islam Net var ødeleggende og veldig uheldig for skolen. Studentparlamentet bekreftet at de hadde bedt om flere møter med Islam Net, for å få studentgrenen av foreningen til å følge samme regler som andre studentorganisasjoner.

VG hadde også fått opplyst at Islam Net brukte HiO sine lokaler til såkalte "fredagsmøter", - som var lukket for utenforstående. Dette gjorde vi rektor oppmerksom på at vi undersøkte, og hun sa at det hadde hun forståelse for. Dette kurset, som foreningen markedsfører under navnet "**Da'Wah, Hvordan holde dialog med ikke-muslimer**", er et kurs i hvordan å drive islamsk misjonering. Dette kurset hadde lukket inntak, og ekskluderte i praksis alle som ikke var muslimer fra å delta. VG fikk dermed heller ikke tillatelse.

Siden Islam Net ikke ville stille til intervju uten å pålegge VG uakseptabel selvsensur, og nektet VG adgang til sine kurs, valgte vi å oppsøke og konfrontere foreningens leder Fahad Qureshi direkte. Misjonskurset Qureshi ledet ble i motsetning til Konvertittskolen holdt i offentlige lokaler på HiO. Vi kontaktet derfor rektor Østberg for å spørre om det var greit om VG dukket opp på kurset Islam Net skulle ha i Høgskolens lokaler i Pilestredet fredag den 7. mai. Østberg sa at det var helt greit for henne at vi kom, så lenge vi presenterte oss.

Uønsket på kurset

VG hadde på forhånd avgjort følgende: Som leder for en omstridt forening som aktivt søker offentlighet gjennom kurs, konferanser og nettpublisering, måtte Fahad Qureshi kunne stilles kritiske spørsmål, selv om han ikke ville svare. All den tid han oppholdt seg på et offentlig sted, nemlig Høgskolen i Oslos lokaler, der VG hadde tillatelse til å være, måtte han også tåle å bli tatt bilder av. Videre avgjorde vi at VG ikke skulle sitere, navngi eller avbilde andre kursdeltagere, med mindre de åpent stilte til intervju.

Fredag 7. mai oppsøkte VG *Da'Wah*-kurset i Høgskolens lokaler, ved at to journalister og en fotograf ventet i gangen på HiO, utenfor kurslokalet. Da Fahad Qureshi ankom tok vi kontakt, introduserte oss som journalister i VG, viste til våre mange forsøk på å få et intervju med ham, og spurte om han nå ville svare på noen av våre spørsmål. VGs fotograf tok da noen bilder av Qureshi i dialog med VGs reportere.

Qureshi gjorde det klart at han fortsatt ikke ville svare på VGs spørsmål, og at han ikke ville gi oss tillatelse til å spørre noen av de andre kursdeltagerne om det spesifikke kurset. VG gjorde det da klart at vi ville forlate lokalet. Men stemningen ble svært opphisset, Qureshi og andre ledere ville kaste oss fysisk på dør, og krevde samtidig at vi ga fra oss kamerautstyret før vi dro. VG forklarte at vi ikke kunne gi fra oss vårt utstyr.

Dette førte til at vi ved to anledninger fysisk ble hindret i å forlate lokalene ved at flere kursdeltagere sperret utgangsdørene. Kamerautstyret ble da forsøkt tatt fra oss fysisk. En av VGs reportere ble truet med uttalelser som "vil du framprovosere en voldelig reaksjon". Situasjonen løste seg da en sikkerhetsvakt og områdeansvarlig ved HiO ankom.

Senere samme ettermiddag tok VG kontakt med rektor Sidsel Østberg, forklarte situasjonen, og beklaget den opphissede stemningen som hadde oppstått. Østberg gjentok at hun hadde gitt oss tillatelse til å oppsøke kurset, og at hun hadde forklart Qureshi at VG var i full rett til å gjøre det så lenge kurset ble avholdt i offentlige bygg eid av HiO.

VG kontaktet også Qureshi samme kveld, og på sms beklaget vi den opphissede stemningen og gjentok vårt ønske om et intervju med ham. Han svarte da på sms at han ville gi et intervju om vi ventet til over helgen med å trykke noe, og det ble vi enige om. Mandag 10. mai sendte VG derfor en ny mail til Qureshi, der vi igjen beklaget at stemningen var blitt opphisset, forklarte vårt formål med å oppsøke kurset, og gjentok vår oppfordring til Qureshi om å gi et intervju. Denne mailen fikk vi aldri svar på.

Ga ikke tilsva

Gjennom det videre arbeidet fram mot publisering av VGs avdekking hadde vi to hovedutfordringer: Mangelen på åpne kilder og mangelen på tilsva fra Fahad Qureshi. Qureshi hadde lovet oss et svar hvis vi ventet med artikkelen, men etter fredag 7. mai sluttet han helt å svare på telefonhenvendelser fra VG, og svarte heller ikke lenger på sms eller e-post. Mellom 10. mai og publisering 10. juni fikk Qureshi en rekke oppringninger fra VG som han ikke besvarte, og i tre e-poster og fire lange sms'er gjentok vi oppfordringen til å ta kontakt med VG. Vi understreket at han hadde tilsvarsrett på en rekke punkter i forhold til den artikkelen vi planla, og oppfordret ham til å benytte denne. Men vi fikk ingen svar.

Dagen før vi gikk i trykken fikk Qureshi en sms der vi klargjorde at saken ville komme på trykk neste dag. Igjen fikk vi ikke svar. Vi gjorde det klart at vi derfor kom til å ta ham på sitt ord når han tidligere hadde sagt fra seg tilsvarsretten.

Kildemessig var saken også en utfordring. Vi hadde muntlige, men anonyme kilder på innholdet på konferansen i påsken, og på tidligere kurs og konferanser. Men vi valgte å forholde oss til de synene Islam Nets ideologer hadde sagt i taler gjengitt på YouTube og andre skriftlige kilder, både under konferansen i påsken, tidligere videokonferanser Islam Net hadde arrangert, og uttalelser de hadde gitt i andre forum. Disse synspunktene, som ideologene hadde gjentatt flere ganger, stod de utvilsomt for, og de var svært omstridte, og ble av flere ansett som ekstreme tolkninger.

Når det gjaldt misjonspress og pågående oppførsel på Høgskolen, som anonyme elever fortalte om, fikk vi dette bekreftet via rektor. Konvertittskolen ble bekreftet av Islamic Cultural Center, som lånte ut lokalene. Innsamlingen og pengebruken under konferansen i påsken ble bekreftet av mobilselskapet Lebara, av Sentrum Scene og av en av de innflydde foredragsholderne (vi bruker ikke navnet hans her, siden vi ikke brukte det på trykk, selv om han bekreftet det åpent til VG i en e-post vi har lagret).

Vi ønsket altså å ha skriftlige kilder (eller i form av videoklipp på YouTube), som bekreftet det anonyme kilder fortalte, eller å ha åpne og navngitte kilder som bekreftet det de anonyme kildene fortalte. I våre viktigste avdekninger av det Islam Net stod for nådde vi det målet. Men like fullt var det et problem at mange av de unge muslimene vi snakket med over hodet ikke ville la seg sitere på trykk. Flere trakk intervjuer, andre ville ikke gi anonyme sitater en gang. En kilde som hadde deltatt på en rekke av Islam Nets konferanser over lang tid, og hadde inngående kjennskap, lot seg sitere anonymt i vår artikkel - men vi brukte kun informasjon vi fikk bekreftet via andre kilder, samt hans egne synspunkter om foreningen.

En del informasjon vi fikk tips om underveis, blant annet at det skulle ha blitt gitt ut flygeblader og korte hefter av Islam Net på Høgskolen i Oslo der de mest ytterliggående synspunktene til deres utenlandske ideologer ble gjengitt på norsk, fikk vi aldri bekreftet. Dermed omtalte vi ikke det tipset. Vi fikk også tips om at foreningen mottok pengestøtte fra islamske misjonsforeninger i både arabiske og sørasiatiske land. Det fikk vi heller ingen bekreftelse på, og dette ble senere avvist av leder Fahad Qureshi.

Muslimske kilder

En vesentlig del av vår endelige artikkel om Islam Net var kommentarer på foreningens synspunkter. Vi satte som hovedkrav at foreningen, og den utviklingen den representerte, skulle bli kommentert av åpne kilder som selv var fra det muslimske miljøet i Norge.

Dette var en viktig sak nettopp fordi en rekke kilder i det muslimske miljøet selv hadde advart mot synspunktene Islam Net stod for.

Muslimske politikere som Abid Q. Raja og Akhtar Chaudhry hadde tidligere kommentert lignende samfunnsforhold, men aldri tidligere så klart og direkte i forhold til Islam Net som de gjorde i VG:

- Islam Net bringer Norge inn i en farlig retning, som er ytterliggående og radikaliserer unge sinn. De ønsker å ta eierskap på hvordan muslimer skal tenke og handle, sa Raja.

- Meninger som noen muslimske enkeltindivider har forsvart privat - som dødsstraff for frafalne muslimer, hylling av hellig krig, forsvar av vold mot kvinner og støtte til steining av homofile - blir nå samlet i retorikken som foredragsholderne i Islam Net benytter. At dette nå har organiserte rammer, skremmer, fortsatte Venstre-politikerne.

- Foredragsholdere med retninger mot ekstreme tolkninger av islam fører ikke noe godt med seg. Unge muslimer bør tolke vår religion i tråd med de demokratiske og humane verdiene i det norske samfunnet, sa Chaudhry.

I tillegg var det viktig å få offisielle talsmenn for det muslimske Norge i tale. Her møtte vi litt av den samme utfordringen som blant våre unge muslimske kilder: Frykten for å kritisere trosfeller. Innen islam er det ansett som svært omstridt å kritisere trosfeller overfor tilhengere av andre religioner. Skriftlig kritikk er også særlig sensitivt.

Lang tids kildebygging innen islamske miljøer, gjorde like fullt at vi fikk bekreftet at Islam Net og deres syn var uønsket og omstridt innen det etablerte moskémiljøet. Det ble uttrykt sterk bekymring fra generalsekretær i Islamsk Råd Norge (IRN), Shoaib Sultan og av Basim Ghozlan, som driver nettstedet islam.no og er forstander i den arabiske moskéen Rabita (selv om begge modererte seg betraktelig under sitatsjekken i forhold til det de sa i intervjuet). Arslan Mohammed, dialogansvarlig i Norges største moské, Islamic Cultural Centre (ICC), sa til VG at til tross for at de lånte ut et lokale til Islam Nets konvertittskole, så hadde moskeen avvist å samarbeide tettere med dem, grunnet deres omstridte misjonering.

Et særlig omstridt tema var Islam Nets bruk av begrepet *kafir/kuffar*, som betyr vantro/ frafallen muslim. De brukte dette begrepet blant annet mot politiker Abid Q. Raja, etter hans dialogmøter. VG fikk bekreftet fra en lang rekke kilder at Islam Net jevnlig brukte dette begrepet om personer de var uenige med. Innen muslimske miljøer er det ansett som en meget alvorlig beskyldning å stemple noen som frafallen. Islam Nets hovedideolog Zakir Naik mener frafalne muslimer bør dømmes til døden.

- Dersom det stemmer at de klassifiserer dem som er uenige med dem som frafalne, er det svært problematisk, sa Shoaib Sultan i Islamsk Råd Norge til VG. Fahad Qureshi har senere hevdet at han ikke har brukt dette begrepet.

I en kort oppfølgingsartikkel, fastslo anerkjente Quilliam Foundation (som jobber mot ekstremisme innen islam) at utviklingen i Norge ligner britisk radikaliserings på begynnelsen av 90-tallet. Slik beskrev Ghaffar Hussain, en av lederne ved Quilliam, Islam Nets ideologer:

- De er ikke blant den harde kjernen som støtter al-Qaida, men de står for en tilbakeskuende teologi og kommer med uttalelser som er ekstreme tolkninger av islamske skrifter, sa Hussain.

En av Norges fremste Islam-eksperter, Kari Vogt fortalte at også hun var godt kjent med Islam Nets foredragsholdere.

- Foreningen Islam Net kan jeg ikke nok om enda, men foredragsholderne deres er omstridte i muslimske miljøer fordi de forkynner et meget konservativt syn, sa Vogt.

I en annen oppfølgingsartikkel forklarte det moderate muslimske trossamfunnet Minhaj-ul-Quran hvordan de hadde varslet PST om trusler fra brukere av Islam Nets Facebook-side fordi de hadde brukt musikk under en religiøs konferanse. Leder Fahad Qureshi svarte at Islam Net mener musikk er forbudt, ifølge deres tolkning av islam, men understreket at foreningen ikke stod bak truslene og hadde slettet disse fra sin Facebook-side med en gang de ble varslet om dem.

Etterspill og intervju

10. juni avdekket VG i en fire siders artikkel hvordan Islam Net hadde vokst seg til å bli en mektig organisasjon blant unge, norske muslimer. Vi viste hvordan foreningen forfektet et omstridt og svært konservativt syn på islam og hvordan norske muslimer bør leve. Vi viste også hvordan organisasjonen hadde knyttet seg opp mot et verdensomspennende nettverk som sprer en til dels ekstrem versjon av islam, frontet av Islam Nets utenlandske ideologer, med omstridte Zakir Naik i spissen.

VGs artikkel viste også hvordan Islam Net hadde hatt økonomiske og organisatoriske muskler til å hente de omstridte ideologene til Norge for en internasjonal konferanse, hvordan foreningen drev omstridt misjonering fra sin base på Høgskolen i Oslo, og hvordan de drev en Konvertittskole for nordmenn som de ikke ønsket omtale av.

Umiddelbart etter VGs avsløring valgte mobilselskapet Lebara å trekke seg fra samarbeidet med Islam Net. Sogn videregående skole valgte å trekke seg fra en avtale om å la foreningen holde et foredrag i deres lokaler, til tross for at de måtte betale 100.000 kroner i erstatning til foreningen. Høgskolen i Oslo varslet også nøyere gjennomgang av foreningens aktiviteter.

Tre dager etter vår artikkel kontaktet Fahad Qureshi selv VG, og ønsket nå å gi et intervju. Han satte de samme kravene som første gang: Alle spørsmål skriftlig på forhånd og full gjennomlesning av hele artikkelen med rett til å trekke intervjuet om han ikke likte vinklingen. Han ønsket heller ikke at andre kilder, med kritisk syn på foreningen skulle siteres i denne saken. Dette godtok VG for at Qureshi skulle få tilsvaret. Qureshi krevde også å få på trykk en kronikk samme dag, der han uimotsagt fikk gi sin versjon av hva foreningen jobbet med. Også dette godtok VG.

Det tok Qureshi noen dager å skrive kronikken og gå gjennom VGs spørsmål. Tirsdag 15. juni møtte til han til intervju med flere sider med ferdigskrevne svar, og ville kun siteres fra disse. Han fikk hele artikkelen oversendt på e-post i etterkant. En artikkel over to sider med Qureshis tilsvaret stod på trykk i VG dagen etter, samtidig som en lengre kronikk stod på VGs debattsider. Siden foreningen ble sterkt kritisert uten å gi tilsvaret i den første artikkelen, lot vi Qureshi gi sine svar på våre spørsmål uten at han ble motsagt. Alternativet hadde vært at han trakk intervjuet, og det var viktig for VG å slippe ham til.

Qureshi tok i intervjuet avstand fra "ekstremisme og vold", understreket at hans syn var at terrorhandlinger som 11. september var en forbudt handling, og at profetens eksempel tilsa at en mann ikke bør slå sin kone. Han ordla seg forsiktig, og unngikk å kritisere foreningens ideologer, men viste til at Islam Net ikke stod ansvarlig for ideologenes uttalelser.

Islam Net har fortsatt å vokse etter VGs avsløring, men som forening opererer de ikke lenger i det skjulte. Også andre medier har fulgt opp med artikler om foreningen. Høgskolen i Oslo har besluttet at foreningen ikke lenger får ha arrangementer i deres lokaler så lenge disse er kjønnsdelt. Leder Fahad Qureshi har også valgt en mer åpen linje i forhold til media, og har blant annet deltatt i en debatt på NRK. Utad framstår det også som om Islam Net i større grad lener seg på egne tolkninger, som er konservative og omstridte, men mindre ekstreme enn det de utenlandske ideologene forfekter.

Tvist om begreper

I etterkant av VGs artikkel leverte Islam Net inn en klage til Pressens faglige utvalg (PFU). I hovedsak dreide klagen seg om bruk av begrepene "ekstrem islam" og "radikal islam" i VGs artikkel. Qureshi klaget også på at VG uanmeldt hadde kommet til Høgskolen i Oslo og konfrontert ham og avbildet ham, samt at han ikke fikk tilsvare.

Qureshi mente at bruken av "ekstrem islam" i VGs tittel på forsiden fikk det til å framstå som om Islam Net fremmet bruk av vold. Dette begrunnet han med at PST bruker begrepet ekstremisme med voldelige bevegelser. VG viste til at vi i selve artikkelen brukte begrepet "omstridt islam", og at bruken av "ekstrem islam" på forsiden og "radikal islam" i toppstripa på innsiden, viste til norsk ordboks definisjon av "ekstrem" som er *ytterliggående*.

VG viste videre til at holdningene og tolkningene av islam som Islam Nets ideologer forfektet på kurs og konferanser i regi av foreningen, deriblant å forsvare fysisk avstraffelse av kvinner, fornektelse av terrorangrepet 11. september 2001, og dødsstraff for frafalne muslimer, er å anse som *ekstreme* og *ytterliggående* tolkninger - noe også ledende talsmenn i norske muslimske miljøer konkluderer med.

Når det gjelder klagen på manglende tilsvare og at VG konfronterte Qureshi på Høgskolen i Oslo, er VGs arbeidsmetoder beskrevet over. PFU konkluderte med at VG var i sin fulle rett til å undersøke og skrive om Islam Nets virksomhet, at avisens metoder var forståelige, og at VG ikke hadde brutt god presseskikk.

Al Hidayah

Vedlagt denne metoderapporten er også en artikkel om organisasjonen Al Hidayah, som i likhet med Islam Net holder kurs og foredrag for å tolke islam. Al Hidayah kom i søkelyset da leder Ali Qamar var med Irfan Bhatti på fjorårets SKUP-konferanse. Etter en lang korrespondanse og flere møter, gikk Ali Qamar og trosfelle Waqas Sarwar med på et åpent intervju med VG. Som Fahad Qureshi krevde de full gjennomlesning av hele artikkelen, og forbeholdt seg retten til å trekke seg om de var uenige i hvordan de ble framstilt.

Intervjuet med de to er ikke noen "avsløring" på linje med Islam Net, men gir et unikt innblikk i den islamske "vekkelsesbølgen" VG ønsket å omtale. Vi jobbet lenge med research i forkant, og selv om Qamar bekreftet at han delvis har fungert som en slags "åndelig veileder" for beryktede Irfan Bhatti, lener ikke Al Hidayah seg på de omstridte utenlandske ideologene til Islam Net. Al Hidayahs tolkning er meget konservativ, men ikke like ytterliggående. Sarwar var også aktiv i den midlertidige gruppen «De frivillige», som organiserte Mohammed-demonstrasjonen. Begge fortalte at de var aktive i Aisha-moskeen på Holmlia, som driver islamsk misjon, (*Da'Wah*), og er knyttet til den misjonerende internasjonale Tabliqi-bevegelsen.

De to beskrev mange av de samme synene på samfunnet som de unge muslimske lederne VG var i kontakt med på begynnelsen av vår research: De anså sine syn på islam som "tradisjonelle", mente hijab for kvinner og skjegg for menn var påbudt, at musikk ikke var akseptabelt og at islamsk misjon/indremisjon var viktig. De beskrev samfunnsutviklingen der en økende gruppe unge, norske muslimer vendte seg mot streng bokstavtro som nettopp en "vekkelsesbølge".

Slik jobbet vi

VGs avsløringer og arbeidsmetoder er grundig beskrevet i hele gjennomgangen over. Arbeidet med artiklene om Islam Net ble gjort av to journalister og en reportasjeleder, men ble gjennomført parallelt med arbeidet med en lang rekke ulike artikler i serien "Nye Norge", som gikk i VG papir og på VG Nett gjennom sommeren. Researchen til serien som helhet strakk seg fra slutten av februar til begynnelsen av juni, men arbeidet med de konkrete artiklene denne metoderapporten omhandler ble gjort i en intens periode i april og begynnelsen av mai.

Det var som beskrevet over viktig for VG å gi et mest mulig balansert bilde av foreningen. Den journalistiske hovedutfordringen lå derfor i sammenbruddet i kommunikasjonen med leder for Islam Net, Fahad Qureshi. Men da det viste seg at vi kunne avsløre at Islam Net var godt etablert i å bruke omvendning, kurs og konferanser til å spre ekstreme og omstridte tolkninger av islam til en voksende tilhengerskare av unge, norske muslimer, valgte vi å kjøre den første artikkelen selv om Qureshi nektet å gi tilsvar.

Ved å ta opp framveksten av ytterliggående tolkninger av islam blant unge, norske muslimer, kan man fort kritiseres for å spre islamfrykt. Derfor var det avgjørende for at vi satte i gang at det muslimske miljøet selv anså dette som en bekymringsfull utvikling. Til tross for det store fokuset på islam, er denne utviklingen blant unge muslimer lite omtalt, og organisasjoner som Islam Net har inntil nylig vært lite kjent. VG mener det er viktig for samfunnsdebatten om integrering å avdekke denne utviklingen.